

RENGIAMA MYKOLO KLEOPO OGINSKIO 250 METŲ JUBILIEJAUS MINĖJIMO PROGRAMA

PARENGĖ GINTAUTAS ŽIŽIŪNAS

2015 m. minėsime kompozitoriaus, politiko, visuomenės ir kultūros veikėjo Mykolo Kleopo Oginskio 250-ąsias gimimo metines. Šiam jubiliejui rengtis pradėta jau prieš keletą metų. Didžiausias darbų krūvis, rengiantis jubiliejui, tenka Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejui (direktorius Vytautas Rutkauskas), kuris į šias veiklas jau įtraukė ir daugelį kitų kultūros, mokslo, švietimo įstaigų, užmezgė glaudžius ryšius su Baltarusijoje, Rusijoje, Lenkijoje, Didžiojoje Britanijoje M. K. Oginskio kultūrinį palikimą tyrinėjančiomis, populiarijančiomis įstaigomis, M. K. Oginskio giminės palikuonimis. Muziejaus iniciatyva parengta ir bendradarbiaujant su Lietuvos istorijos institutu, Lietuvos edukologijos universitetu, M. K. Čiurlionio kultūros paveldo fondu, Regionų kultūrinių iniciatyvų centru, Nacionaliniu M. K. Čiurlionio dailės, Lietuvos dailės, Žemaičių dailės muziejais, kitais partneriais, pradėta įgyvendinti pasirengimo M. K. Oginskio 250-osioms programa. 2013 m. sausio mėnesį pateikta M. K. Oginskio 250-ųjų gimimo metinių nominacijos paraiška UNESCO – siekiama, kad UNESCO 2015-uosius paskelbtų M. K. Oginskio atminties metais. Planuojama jau šiais metais sudaryti Mykolo Kleopo Oginskio 250-ųjų gimimo metinių jubiliejinės sukakties Jungtinį organizacinį komitetą, kurio svarbiausias uždavinys būtų organizuoti ir koordinuoti pasirengimo jubiliejui veiklas. Šiais metais planuojama suformuoti (įkurti) ir asociaciją „Oginskių kultūros kelias“. Oginskių kultūros kelio partnerių tarybos iniciatyva 2013–2015 m. numatyta parengti Tarptautinio Oginskių kultūros kelio prielaidas, sudaryti visuomeninius pasirengimo M. K. Oginskio jubiliejui Lietuvos ir kitų šalių organizacinius komitetus.

Organizuojant archyvinis tyrimus, mokslines konferencijas, tarptautinius M. K. Oginskio jubiliejaus paminėjimus numatyta 2013 m. ir 2014 m. spalio mėnesiais surengti dvi tęstinės (IX ir X) tarptautines mokslines konferencijas „Kunigaikščių Oginskių kultūrinės, politinės veiklos pėdsakai“. 2014–2015 m. ciklas teminių tarptautinių konferencijų-paminėjimų turėtų būti surengtas Lietuvos Res-

Grupė Oginskių kultūros paveldo puoselėtojų iš Rietavo kartu su Maladziecho M. K. Oginskio muzikos kolegijos (Baltarusija) direktoriumi Grigorijumi Soroko prie M. K. Oginskio paminklo Maladziechoje 2013 metais. Algimanto Černiausko nuotrauka

publikos ambasadose Baltarusijoje, Lenkijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Austrijoje, Vokietijoje, Nyderlanduose, Didžiojoje Britanijoje ir kai kuriose kitose Europos šalyse. 2015-aisiais metais Lietuvos nacionaliniame muziejuje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai planuojama surengti minėjimą, kurio metu vyks tarp-

Ekspedicijos „Oginskių kultūros kelias 2013“ dalyviai kartu su kolegomis baltarusiais ant Maladziecho M. K. Oginskio muzikos kolegijos (Baltarusija) paradinių laiptų. 2013 m. Aloyzo Stonkaus nuotrauka

tautinė konferencija „Tėvynės labai įnešų savąją dalį“, bus pristatyta teminė paroda ir koncertinė programa. 2014 m. I pusmetyje yra planuojama parengti kilnojama tarptautinę parodą „Mykolas Kleopas Oginskis (1765–1833)“. 2014–2015 m. turėtų būti surengta tarptautinė tapybos darbų paroda „Oginskių kolekcijų fondas“, išleistas šios parodos katalogas. Lietuvos muziejai yra raginami 2014–2015 m. surengti muziejuose, archyvuose, bibliotekose saugomo kunigaikščių Oginskių kultūros paveldo (leidinių, archyvinių dokumentų, kitų kilnojimų kultūros paveldo objektų) parodas ir išleisti šių parodų katalogus, prioriteto tvarka tęsti Lietuvos muziejuose, bibliotekose ir archyvuose esančių meno kūrinių, leidinių ir archyvinių dokumentų, susijusių su kunigaikščių Oginskių istorija, skaitmeninimą ir sklaidą. Rašytinio palikimo ir kitos teminės informacinės medžiagos leidybos srityje 2013–2016 m. planuojama parengti spaudai ir išleisti nemažai knygų, tarp jų ir „Mykolas Kleopas Oginskis. Diplomatinė veikla 1790–1812 m.“ (t. 1–2), „Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje. Kultūrinės veiklos pėdsakai“ t. 1–2, (2005–2014 m. tarptautinių mokslinių konferencijų „Kunigaikščių Oginskių kultūrinės, politinės veiklos pėdsakai“ medžiaga), katalogą „Mykolo Kleopo Oginskio polonezų kelias 2005–2014“. Iš prancūzų kalbos į lietuvių kalbą numatyta išversti ir lietuvių kalba išleisti M. K. Oginskio veikalą „Laiškai apie muziką“, taip pat M. K. Oginskio provaikščio Andžėjaus Zaluskio knygą „Mykolo Kleopo Oginskio muzika ir epocha“. 2015 m. iš baltarusių kalbos į lietuvių kalbą planuojama išversti dr. Svetlanos Nemohaj monografiją „M. K. Oginskio muzikinė kūryba“. Taip pat planuojama parengti M. K. Oginskio veikalo „Atsiminimai“ (t. 1–4) skaitmeninę versiją, pridėdant prie jau išverstų M. K. Oginskio „Atsiminimų“ rankraštinų papildymų vertimus ir istoriografinius paaiškinimus bei publikuoti šiuos tekstus teminėse internetinėse svetainėse.

Siekiant įamžinti M. K. Oginskio atminimą ir aktualizuoti Oginskių giminės materialaus kultūros paveldo objektų išsaugojimą, planuojama 2014–2015 m. Rietave pastatyti paminklą M. K. Oginskiui ir jo palikuonims. Pratęsiant Rietave 1992 m. pradėtus pirmosios Lietuvoje elektrinės 100-mečio jubiliejaus programos darbus, numatyta aktualizuoti XX a. I p. sunaikintų Oginskių rūmų arkados atstatymą. Jau pradėta kaupti medžiaga, skirta Oginskių paveldo židinių, esančių Lietuvoje, tyrimams, pritaikymo turizmo reikmėms, restauravimui. Yra numatyta vardinėmis nuorodomis ir informacinėmis lentomis paženklinti Lietuvos teritorijoje išlikusius Oginskių giminės kultūros paveldo židinius ir fondacijas, aktualizuoti šių paveldo židinių tvarkymo darbus. Rūpinamasi, kad būtų atlikti Oginskių giminės memorialo Vilniuje Saulės kapinėse avarinio remonto-restauravimo darbai, renovuoti buvę Rietavo Oginskių orkestro bendrabučio rūmai, pritaikant juos Rietavo Mykolo Kleopo Oginskio meno mokyklos reikmėms. Siekiama, kad Vil-

(Nukelta į 20 p.)

Nuotraukose (nuo viršaus):

Ypatingą dėmesį M. K. Oginskio 250-ųjų gimimo metinių programos parengimui ir įgyvendinimui skiria Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos pirmininkas prof. Romas Pakalnis;
 Ekspedicijos „Oginskių kultūros kelias 2013“, vykusios 2013 m. Baltarusijoje, metu ne vieną M. K. Oginskio 250-ųjų gimimo metinių programos idėją padėjo naujai įvertinti Alfredo Jomanto, Irenos Seliukaitės, Osvaldo Daugelio įžvalgos ir patarimai;
 Lietuvių ir baltarusių apskrito stalo diskusijos, įvykusios 2013 m., koordinatoriai: ROKIM direktorius Vytautas Rutkauskas, fondo „M. K. Oginskio kultūros paveldas“ pirmininko pavaduotojas Pavelas Sapotko ir „Santaros“ redaktorius Romualdas Norkus;
 Ekspedicijos „Oginskių kultūros kelias 2013“ dalyviai pagerbia paminklinį akmenį, skirtą Tado Kosciuškos sukilimo dalyviams, Zalesės parke (Baltarusija).
 Algimanto Černiausko nuotraukos

(Atkelta iš 19 p.)

niaus Slušų rūmuose būtų išskirtos patalpos 1794 m. sukilimo ir M. K. Oginskio ekspozicijai įrengti. Planuojama atminimo lentomis Lietuvoje ir kitose šalyse paženklini su M. K. Oginskio gyvenimu, jo kūryba ir visuomenine veikla susijusius istorinius statinius. Siūloma įsteigti reprezentacinį valstybinį apdovanojimą „Mykolo Kleopo Oginskio žvaigždė“, kuri būtų skiriama Lietuvos gyventojams už nuopelnus Lietuvos diplomatijai ir už nuopelnus plėtojant Lietuvos muzikinę kultūrą, taip už nuopelnus vystant mecenavimo ir labdaros tradicijas. Turėtų būti nukaldinta kompozitoriaus, valstybės ir visuomenės veikėjo, paskutiniojo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės finansų ministro vardinė moneta, išleistas vardinis M. K. Oginskio pašto ženklas ir vokas, jubiliejinis plakatas, sukurtas jubiliejui skirtas logotipas, išplėtotą M. K. Oginskiui skirta 2012 m. sukurta internetinė svetainė www.mko.lt. Numatyta inicijuoti pjesės apie M. K. Oginskio gyvenimą sukūrimą ir pastatymą. Puoselėjant ir populiarinant M. K. Oginskio ir kitų Oginskių giminės muzikų palikimą, Plungėje 2014–2015 m. numatyta tęsti tarptautinių Mykolo Oginskio festivalių organizavimo tradiciją. Plėtojant tęstinę šviečiamąją-koncertinę programą „Mykolo Kleopo Oginskio polonezų kelias“, numatyta ir toliau daug dėmesio skirti istoriniams Oginskių kultūros paveldo židiniams ir vietovėms, susijusioms su M. K. Oginskio veikla bei gyvenimu. Numatyta puoselėti ir vystyti tarptautinę jaunųjų atlikėjų konkurso-festivalio „Mykolo Kleopo Oginskio kūrybos perlai“ tradiciją, išleisti M. K. Oginskio romanų rinktinę, kurią turėtų sudarytų natos, poezija originalo ir lietuvių kalbomis, pakartoti M. K. Oginskio polonezų fortepijonui tiražo leidybą, lietuvių-rusų ir

Aloyzo Stonkaus nuotraukose: viršuje – apskritas stalas „Oginskių kultūros kelias 2013-2“ Minsko istorijos muziejuje (Baltarusija). 2013 m. rugpjūčio 19 d. Kairėje: akimirkos iš 2013 m. rugpjūčio 19 d. Minske vykusios apskrito stalo diskusijos (balsavimas už visuomeninių organizacinių komitetų sudarymą M. K. Oginskio 250-ųjų gimimo metinių programos tarptautiniam koordinavimui)

lietuvių-anglų kalbomis išleisti kompaktinę plokštelę „Mykolas Kleopas Oginskis. Atsisveikinimas su Tėvyne“. 2015 m. turėtų pasirodyti ir M. K. Oginskio provaikščio kompozitoriaus Ivo Zalusio įrašytas M. K. Oginskio muzikinio paveldo kompaktinių plokštelių rinkinys. Tais pačiais metais planuojama išleisti jubiliejinę M. K. Oginskio kompaktinę plokštelę su polonezo „Atsisveikinimas su Tėvyne“ orkestrinės versijos įrašu ir padovanoti šią plokštelę kartu su M. K. Oginskio laišku „Priesakai sūnui“ visoms biudžetinėms kultūros ir ugdymo įstaigoms, geriausiai mokyklą baigusiems 2015 m. abiturientams. Siūloma M. K. Oginskio laišką „Priesakai sūnui“ įtraukti į bendrojo lavinimo mokyklų mokymo programas. Taip pat yra numatyta parengti ir įgyvendinti M. K. Oginskio jubiliejinės programos sklaidos televizijoje, radijuje ir spaudoje programą, M. K. Oginskio jo palikuonių ir kitų iškilų giminės atstovų rašytinio palikimo, saugomo Lietuvoje, tyrimų, skaitmeninimo ir sklaidos programą, M. K. Oginskio palikimą, su tuo susijusius tyrimus ir jų rezultatus toliau populiarinti internetiniuose leidiniuose, tęsti teminių internetinių svetainių informacinę veiklą. Formuojama ir turistinė programa „Oginskių kultūros kelias“. Numatyta lietuvių, lenkų, anglų, prancūzų, italų, rusų, baltarusių kalbomis išleisti informacinius leidinius apie teminius maršrutus M. K. Oginskio ir kitų iškilų šios giminės atstovų gyvenimo bei kūrybos vietomis Lietuvoje ir kitose pasaulio šalyse. Planuojama surengti pagrindinių M. K. Oginskio atminimo puoselėtojų, gyvenimo ir veiklos tyrinėtojų tarptautinę ekspediciją šalyse, kuriose lankėsi, dirbo, gyveno, diplomatinę misiją vykdė M. K. Oginskis, parengti šios ekspedicijos dienoraštį, sukurti filmą apie šią ekspediciją, vietas, kuriose lankėsi M. K. Oginskis, populiariomis priemonėmis ekspedicijos metu surinktą ir susistemintą informaciją padaryti lengvai prieinamą visuomenei, paskelbti ją internetiniuose leidiniuose. Gražiai jubiliejinį renginių programą turėtų nuspalvinti ir planuojamas surengti

dviratinių žygis maršrutu Maladečinas–Zalesė–Ašmena–Vilnius–Rykantai–Vievis–Mūro Strėvininkai–Kruonis–Uogintai–Kaunas–Raseiniai–Rietavas bei kiti renginiai, kuriuos jubiliejiniais metais inicijuos ir surengs įvairios kultūros, švietimo, mokslo įstaigos bei valstybinės institucijos.

Planuojama, kad įgyvendinant rengiamą programą dalyvaus: Kultūros ministerija, Kultūros paveldo departamentas, Užsienio reikalų ministerija, Energijos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Turizmo departamentas, Ūkio ministerija, Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija, Jubiliejinių metų jungtinis organizacinis komitetas, Oginskių kultūros kelio partnerių taryba, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus, Rietavo savivaldybė, Lietuvos savivaldybių asociacija, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus, Regionų kultūrinių iniciatyvų centras, Lietuvos edukologijos universitetas, Lietuvos dailės muziejus, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės valdovų rūmai, Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, Kaišiadorių muziejus, Žemaičių muziejus „Alka“, Raseinių muziejus, Lietuvos istorijos institutas, Rietavo kraštiečių klubas, Vilniaus miesto savivaldybė, Lietuvos muzikos ir teatro akademija, Rietavo Mykolo Kleopo Oginskio meno mokykla, Žemaičių dailės muziejus, Plungės Mykolo Oginskio muzikos mokykla, Nacionalinė M. K. Čiurlionio menų mokykla, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kultūros ir paveldo fondas, M. K. Čiurlionio namai Vilniuje, Merkinės muziejus, Veisiejų kultūros centras, Trakų istorinis nacionalinis parkas, Rykantų bendruomenė, Lietuvos pilių ir dvarų asociacija, Vakarų Lietuvos dvarų kultūros asociacija, Lietuvos mokslo akademijos Vrublevskių biblioteka, Valstybinė Kauno filharmonija, Klaipėdos universiteto Menų fakultetas, UNESCO nacionalinis komitetas, Žemaičių kultūros draugija, Žemaitijos kolegija, Rietavo verslo informacijos centras, kitos suinteresuotos organizacijos bei privatūs asmenys.

Parengta pagal Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus informaciją

Ašmenos bažnyčia. 2013 m. Aloyzo Stonkaus nuotrauka

Tarptautinės apskrito stalo diskusijos „Oginskių kultūros kelias 2013-1“ dalyviai prie Rietavo savivaldybės 2013 m. liepos 19 d. Aloyzo Stonkaus nuotrauka